

MALEZYA MİMARLIK POLİTİKASI

*Malezya Mimarlar Enstitüsünün
<http://www.pam.org.my>
internet sitesinden alınmıştır.*

İÇİNDEKİLER

- 1) Giriş ve Genel Hedefler
- 2) Ulusal Mimarlık Politikasının Ön Koşulları
- 3) Yararlar
- 4) Mimarlık Politikasının Hedefleri
- 5) Niçin Mimarlık ?
- 6) Yapılı Çevrede Kalite İçin Temel Koşullar
- 7) Önemli Kamu Yapıları
- 8) Mimarlık ve Kültürün Birleşimi
- 9) Toplumun Eğitimi ve Mimari Duyarlılığın Geliştirilmesi
- 10) Mimarlık ve Yapılarda Kalite
- 11) Tasarımda, İnşaat Yöntemlerinde ve Malzemede Yenilik Arayışları
- 12) Kent ve Kentsel Yaşam Çevresinin Tasarımı
- 13) Koruma
- 14) Mimarlık Politikasının Uygulanması
- 15) Sonuç

GİRİŞ VE GENEL HEDEFLER

Malezya Mimarlar Enstitüsü (PAM) tarafından hazırlanan bu rapor, Malezya'nın dünya düzeyinde örnekleri ile yarışabilecek, topluma yararlı ve estetik açıdan gelişmiş bir yapıli çevreye sahip olabilmesi için Malezya hükümetinin bu yöndeki çabalarına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Hükümet, geleneksel kaynaklara dayalı ekonomiden modern endüstriyel ekonomiye geçerek ülkenin genel görünümünü değiştirmekte başarılı olmuştur. Yurttaşlar ülke yönetiminin ileriye yönelik görüşlerinden geniş ölçüde yararlanmakta ve gelişmekte olan çoğu ülkedeki hayat standardından daha iyi koşullarda yaşamaktadırlar. Bu yöndeki motivasyon, Malezya'yı 2020 yılında tam gelişmiş bir ülke yapma vizyonuna sahip istikrarlı bir hükümet tarafından ve onun proaktif liderliğinde desteklenmektedir.

Toplumdaki en iyiye ulaşma isteği ve çabası, meslek adamlarını sürekli yeniyi aramaya ve ülke vizyonuna katkılarını arttırmaya teşvik etmektedir. Bu doğrultuda Malezya Mimarlar Enstitüsü (PAM) ülke içinde ve dışında bina yapımına yönelik yatırımlarda en büyük “işveren” olan iktidara, Malezya için bir mimarlık politikası önerme girişimini başlatmıştır. Hükümetin belirli bir mimarlık politikasını benimsemesi, yapıli çevre tasarımında özel sektörün de daha farklı yenilikleri geliştirmesi doğrultusunda itici bir güç olacaktır.

ULUSAL MİMARLIK POLİTİKASININ ÖN KOŞULLARI

Bir mimarlık politikasının temel ön koşulu, ülke yurttaşlarının “iyi bir yapıli çevre”yi hak ettiğinin kabulüdür. Nüfusun hızla kentleştiğı bir ülkede bu konu daha da önem kazanmaktadır. Böyle bir politikanın yararları açıktır. İyi bir yapıli çevre, toplumda ulusal onuru, mutluluğı ve üretkenliğı geliştirecektir.

Çevre konularında duyarlılığının giderek arttığı ve doğal çevrenin değerinin anlaşılmasının giderek daha yaygınlık kazandığı gözlemlenmektedir. Bu durum toplumun yaşam koşullarına bakışını ve beklentilerini değiştirmiştir. Yurttaşların güvenli ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakları, doğal ve yapıli çevrenin güzelliğı ve estetik değerler taşımasını yönünde duyarlılığı artıracak politikalarla daha da güçlendirilecektir. Bu duyarlılık, kentlerimizdeki planlama yöntemlerini ve arazi kullanımı ile kentsel tasarımı belirleyen politikaları da etkileyecektir.

Başarılı bir yapıli çevre ve mimarlığı geliştirmenin sorumluluğı yalnız başına mimarların üzerinde değildir. Böyle bir başarı, iyi bir mimar ile ve daha da önemlisi bilinçli bir işveren arsındaki yakın ve etkili işbirliğinin sonucu sağlanabilir.

Bütçeyi ve programı (bazen mimarın işbirliğiyle) belirleyen bu “bilinçli” işverendir. Bir hizmet disiplini olarak mimar işverenin temsilcisidir. Genellikle işveren paranın nasıl harcanacağı ve nelerin inşa edileceğı hususunda son söz sahibidir. Mimar proje için en iyinin ne olacağı konusunda öneri ve tavsiyelerde bulunur, ancak kaynağın harcanmasında yetkili olan işveren çoğı zaman neyin inşa edileceğı konusunda da belirleyici olmaktadır.

Projeler ister özel sektör, ister kamu sektörü tarafından gerçekleştiriliyor olsun, onay işlemleri ilgili devlet kuruluşları tarafından yapılacaktır. İnşaatı tamamlandığında yapılar toplum hayatı üzerinde etkili olacaklar ve bu topluma ait kültürel mirasın bir parçasını oluşturacaklardır.

Malezya Mimarlık Politikası (MAP), ulusu tasarım ve yapıların estetiğine ilişkin konularda aydınlatmada kullanılabilecek ortak bir mekanizma sağlamayı amaçlamaktadır. Bunun sonucunda, yöneticiler, müteahhitler, yatırımcılar ve kullanıcılar, yapı sektöründe bilinçli birer işveren ve kullanıcı durumuna geleceklerdir.

YARARLAR

Yapı sektörü GSMH'nın %4'ünü, toplam işgücünün yaklaşık %9'unu oluşturarak ekonomiye katkıda bulunan temel sektörlerden biridir. Bir yapının ömrü boyunca içinde farklı ekonomik faaliyetler yer alabilecektir. İyi bir tasarım, yapıya gerek ekonomik açıdan, gerekse kullanım kolaylığı açısından değer katar. Dolayısıyla bu milli servete de bir katkıdır.

Malezya'da yapılı çevrenin, dünya çapında rekabet edebilecek bir kaliteye ulaşmasıyla,, kentlerimiz dünyanın en iyi kentleri ile yarışabilecektir. MAP'ın uygulanması sonucu dünya ölçeğinde bir düzeyin sağlanması, daha çok sayıda uluslararası firmanın merkezlerini Malezya'ya taşıması ve Malezya'da yatırım yapmasını teşvik edecektir.

İyi bir çevre ve iyi bir yapılaşma olgusu ile bilinçlenen toplumda, toplumsal övünç, birlikte yaşama ruhu ve özeni gelişecektir. Yurttaşlar daha yapıcı ve yaratıcı olabilecekler, yalnızca mutlulukları değil, üretkenlikleri de artacaktır.

MAP, yalnızca kaliteli bir yapılı çevrenin oluşturulmasını değil, aynı zamanda böyle bir çevrenin bakımını ve sürdürülmesini de amaçlamaktadır. Özel ve kamu yapıları ile alt yapının bakımı - korunması konusunda üst düzeyde bir işletme yönetimini de öngörmektedir.

MAP aynı zamanda, iyi bir mimarlığı ve yüksek kalitede binaların yapımını geliştirecek yöntemlerin kullanılmasını teşvik ederek yenilikleri özendirecektir. Ayrıca, mimarlık meslek eğitimi ve araştırma – geliştirme çalışmaları yoluyla yeni yaklaşımların doğmasını sağlayacaktır.

MAP yalnızca yeni yapılı çevrede veya insan eliyle oluşturulan çevrede uygulanmayacaktır. Kültür tarihi ve mimarlığımızın bir parçası olarak korunan mimari mirasımızın geliştirilmesi için de katkılar sağlayacaktır. Kalkınma ve doğal çevrenin korunması arasında sürdürülebilir bir uyum arayarak doğal çevremizin korunması konusunda da olumlu etkileri olacaktır.

MİMARLIK POLİTİKASININ HEDEFLERİ

Gelişmiş bir ülke statüsü ile uyumlu olarak, düzenli, sürdürülebilir ve çekici bir çevreye ulaşmak MAP'ın temel hedefidir. Buna ulaşmada benimsenecek stratejiler aşağıda belirtilmiştir.

- İşverenler ve kamu yetkilileri tarafından dikkate alınmak üzere, mimarlığın çerçevesini ve amaçlarını en geniş biçimde belirlemek,
- Mimari mirası koruyacak ilkeleri belirlemek,
- Doğal çevreyi koruyacak ilkeleri belirlemek,
- Kamu ve özel sektörde mimarlığının standartlarını geliştirecek olanaklar sağlamak,

- İnşaat kalitesini daha da geliştirecek olanaklar sağlamak,
- Yapıların bakım ve onarımını geliştirecek olanaklar sağlamak,
- Kentlerimizde ve yeni gelişen kentsel alanlarda kentsel tasarım kalitesini yükseltecek olanaklar sağlamak.

NİÇİN MİMARLIK ?

İnsan eliyle gerçekleştirilen çevre, sadece mimarlık ürünlerini değil, alt yapı (yol,drenaj, sokak mobilyaları vb.) ürünleri de kapsayan bir yapıdır. Bütün bunların hepsi yapı çevrenin kalitesine katkıda bulunur. Ancak kısa ve kolay anlaşılır olabilmesi için, bura yapı çevrenin kalitesi konusunda öncelikle mimarlık ele alınmaktadır.

Mimarlığı varoluşu, aşağıdaki şu nedenlerin birine veya bunların bir araya gelmesine bağlıdır:

- İşlevsellik, bir işlevi içeren yapı ihtiyacı,
- Simgesellik, bir simgeyi yansıtan bir yapı ihtiyacı,
- Mali bir yatırım ihtiyacı ,

Mimarlığın birincil işlevi, insanların barınma, ticaret, imalat gibi faaliyetleri için bir yapı oluşturmaktır. Bu yapı, insanları iklim koşullarından korumalı, kabul edilebilir düzeyde bir konforu ve kullanıcıların fizyolojik rahatlığını sağlamalıdır.

Mimarlığın ayrıca simgesel bir yararı da vardır ve bir yapının önem düzeyi o yapının amaç ve işlevine bağlıdır. Örneğin bir “Ulusal Müze” de, yapının dışına taşan ve gösterilmesi gereken bir simgesellik söz konusudur ve dolayısıyla böyle bir yapı için daha büyük bir mali kaynak ayrılması gerekmektedir. Bunun yanında basit bir fabrika yapısı, içinde yalnız imalat faaliyeti gerçekleştirileceğinden, aynı anlamda ve önemde bir simgesellik taşımayacaktır. Öte yandan bilinçli bir işveren, pazarlama politikası gereği, fabrikasının sembolik bir önemi olacağını da karar verebilir.

Bütün yapıların, şöyle veya böyle, az veya çok, yapının türüne bağlı olarak bir parasal bir yatırım tarafı vardır. Örneğin; bir otel ya da bir yönetim yapısı uzun erimli bir yatırımdır ve dolayısıyla böyle bir yapıda kullanılacak bakım ekipmanı, dayanıklılık süresi daha uzun olan malzemeler ve tesisat sistemleri için daha geniş bir bütçe öngörülebilir. Burada ön yatırım maliyetleri yüksek olacaktır, ancak uzun dönemde önemli tasarruflar, düşük bakım maliyetleri sağlanacak ve az oranda yenilenme gereği duyulacaktır.

Çoğu yapı yukarıda belirtilen üç nedenin üçünü birden içerir, ancak bu nedenlerden bazıları diğerlerinden daha önemli ve belirleyicidir. Üç nedenin de bir arada etkili olduğu bir ortamda mimarlık, işlevsel olan, estetik yönden beğeni toplayan ve uzun ömürlü bir anıt - yapının gerçekleşmesini sağlar. Bu nedenle bilinçli bir işverenin yaptıracığı yapıda üç nedenin de ayrı ayrı öneminin farkında olması ve her birinin ağırlıklarına göre dengelenmiş bir bütçe oluşturması gerekir.

KALİTELİ BİR YAPILI ÇEVRENİN TEMEL ÖZELLİKLERİ

Bina yaptıracak bir işveren, her mimari çalışmanın en azından aşağıda belirtilen temel özellikleri içermesi gerektiğini kavramalıdır:

- Sağlamlık
- Hoşluk
- Çevresel Sürdürülebilirlik

“İşlevsellik” yapının pratik ve işlevsel olması demektir. Yapı, başlangıçta belirlenen amaçlar doğrultusunda etkin bir şekilde kullanılabilmelidir. Bir yapı estetik olarak ne kadar çekici olursa olsun, eğer işlevini tam olarak yerine getiremiyorsa yararsız bir mimarlık ürünüdür.

“Sağlamlık” yapının strüktürel olarak güçlü olmasının yanı sıra, kabul edilebilir düzeyde bir içsel konforla birlikte, iklim koşullarından, çevresel etkilerden koruma sağlaması demektir.

“Hoşluk” estetik olarak yapının beğenilmesi demektir. Bu özelliği doğrulamanın ya da yadsımanın güçlüğü tartışılmazdır. Ancak yapının daha baştan çirkin, itici olması istenilemez.

Estetik değerleri niceliksel olarak ölçecek standartlara sahip değiliz. Toplum değer yargılarını, çevreyi algılamasına, kültürüne, deneyimlerine ve eğitim düzeyine göre biçimlendirir. Bu değerlerin zenginleşmesi toplumun karşılaştığı örnekler ve kültürel girdilerin miktarına bağlıdır. Sanat ve kültürün toplum hayatında öncelikli olmaması durumunda, değerlendirmelerdeki düzey oldukça gerileyecektir. Tersine, eğer toplum estetik konusunda duyarlı ise, fiziki çevreyi oluşturacak yapılarda daha yüksek standartlar talep edilecektir.

“Çevresel sürdürülebilirlik”, doğal çevreye saygılı olmak demektir. Örneğin; inşaat süreci, doğal çevrenin aşırı düzeyde tahrip edilmesine, aşırı miktarda kazı yapılmasına ve doğal su yollarının değişmesine yol açmamalıdır. İnşaatlarda çevresel açıdan etkileri düşük düzeyde olan malzeme ve yöntemler kullanılmalıdır. Yapının kullanım sürecinde de çevreyi kirletmemesi, ısı adası etkisi yaratmaması gerekir. Yapıların tesisat sistemlerinde geri dönüşümlü malzeme kullanılması, enerji tasarrufu sağlaması olanakları gözlemlenmelidir.

ÖNEMLİ KAMU YAPILARI

Hükümet tarafından yaptırılan belli başlı kamu yapıları, nitelikli bir yapılı çevre için örnek oluşturmalıdır, çünkü bu tür yapılar herkesin kolayca görebileceği bir konumdadır. Bunlar ülkenin amaçlarını, başarılarını ve birliğini temsil eden ikonlardır. Bu özellikleriyle diğer girişimciler için de önemli birer örnek olacaklardır.

Bu tür yapılar arasında, genel kamu yapıları (bakanlık, bölge teşkilatı büroları vb.) özellikli kamu yapıları (hava alanları, müzeler, kütüphaneler vb.), toplu konut alanları, diğerk kamu yapıları (kamu kurumlarının merkez yapıları, toplantı merkezleri, stadyumlar, televizyon kuleleri vb.) gibi örnekleri sıralayabiliriz.

Kamu yapılarının yüksek standart ve kalitede olması gereklidir. Bu kaliteleri ile orantılı bakım - koruma ve işletme standartlarına da haiz olmalıdırlar.

MİMARLIK VE KÜLTÜRÜN BİRLEŞİMİ

Kaliteli bir yapılı çevre, yeri, zamanı ve Malezya toplumunu yansıtmalıdır. Bu yapılması basit görünün, ancak iyi bir şekilde gerçekleştirilmesi zor bir iştir. Kültürü yalın biçim ve simgelere indirgemek, kültürün aşırı basitleştirilmesine ve bazı durumlarda bizatihi kültür üzerinde ters etkilerin oluşmasına yol açabilir.

Bu durum özellikle çok sayıda insanın kolaylıkla görebileceği ve kültür ve sanatımızın bir parçası olarak yorumlanacak yapılar için söz konusudur.

Kültürü mimarlık içinde yoğurmak, aslında tasarıma ait olunan“yer”e ilişkin bir duygunun katılması demektir.

Kültürü ve “yer”i mimarlıkta yansıtabilmek için mimarlık, kullanıcılarda aşağıdaki noktalarda bir duyarlılığı beslemelidir:

- İnsan nerede olduğunu hissetmeli (yani yapı eğer Kedah’ta ise, mimarlık bu yerelliği yansıtmalı)
- İnsan kim olduğunu hissetmeli (yani yapı kullanıcıya kim olduğunun farkına varmasına yardımcı olmalı, insanlar kendilerini başka bir ulustanmışlar gibi hissetmemelidirler)
- İnsan zamanını kavramalı (yani yapı kullanıcıya, başka bir yüzyılda değil, 21. Yüzyılda olduğunu hissettirmeli).

Yukarıdaki hususlar, araştırmaya yönelik yaratıcılığı gerektirir genellikle, ama gene de Malezya’da yer ve zamana duyarlı kaliteli bir yapılı çevrenin oluşturulması için gerekli bir rehber olacağını umuyoruz.

Mimari mirasımızı çağdaş mimarlığın amaçları yönünde kullanmak için çeşitli uygun yaklaşımlar geliştirmeliyiz. Bu doğrultuda:

- Türetme
- Yeniden yorumlama
- Soyutlama
- “Yerin ruhu”

stratejilerden yerellik açısından uygun olan herhangi birini kullanabiliriz. Örneğin “türetme” yöntemi, yapının yer alacağı çevredeki mevcut mimarlık örneklerin aynısının tekrarlanmasıdır. Bu yöntem, mevcut mimari yapı ve üsluplarının korunması amaçlanan, tarihsel olarak duyarlı alanlar için uygundur.

“Yeniden Yorumlama”, geleneksel mimarlık ve kültürümüzün temelinde yatan ilkeleri özümseyerek, bunları çağdaş ve yaratıcı biçimde yeniden yorumlayarak yapıları gerçekleştireceğimiz yöntemdir.

“Soyutlama”, geleneksel kültürün simgesel yönlerini soyutlama (örn.Tengelok) ve bu simgesel yönleri uygun konumda çağdaş yapıyı çevrede kullanma demektir.

“Yerin ruhu”, o yerdeki kültür ve geleneksel mimarının temelindeki gizil gücü (ruhu, espriyi) yeni ve çağdaş bir yaklaşımla kullanmak demektir. (“Kampong toplumu ruhu” gibi)

TOPLUMUN EĞİTİMİ VE MİMARİ DUYARLILIĞIN GELİŞTİRİLMESİ

MAP’ın kitlelere iletimi, mimarlığın ve kaliteli yapıyı çevrenin değerinin anlaşılması çeşitli yollarla gerçekleştirilebilir.

- İlk ve orta okullarda
- Ulusal Müze ve ülkenin diğer kentlerindeki müzelerde açılacak mimarlık sergileriyle
- Toplumsal duyarlılık konusunda bir program ile
- Çeşitli duyurularla
- Uluslararası sergilerle
- Çeşitli yayın ve medya olanakları ile .

MİMARLIK VE YAPILARDA KALİTE

MAP, iyi ve kaliteli mimarlık örnekleri oluşturulması için aşağıdaki alanlarda çaba gösterilmesini amaçlar:

- Tasarım
- Yapı
- Yapı Yönetimi ve Bakımı
- Planlama ve Kentsel Tasarım
- Kalite Güvencesi

Bütün bu alanlarda kalite düzeyi sürekli geliştirilmeli ve “dünya çapında marka” olma çabası gösterilmelidir. İşverenin ve müteahhitlerin inşa ettikleri yapılarla ve sonunda bu hizmeti kullanıcılara ulaştırmakla gurur duymaları çok önemlidir.

TASARIM, İNŞA YÖNTEMLERİ VE MALZEMEDE YENİLİK ARAYIŞI

Bir ülkede mimarlığın ve kaliteli bir yapıyı çevrenin gelişmesi için sürekli yeniliğe ihtiyaç vardır. MAP’ın bir diğer görevi aşağıdaki konularda araştırma ve yeniliklere destek vermektir:

- Tasarım
- Yapı Yöntemleri
- Malzeme
- Yapıda Çevresel Mühendislik Sistemleri
- Mimarlıkta Sanal Tekniklerin Uygulaması ve Etkileri

KENT VE KENTSEL YAŞAM ÇEVRESİ TASARIMI

Mimarlık büyük ölçüde kentsel çevre ve kentsel ortamda gerçekleşir. MAP, büyük kentsel alanlar ve kent planlama bağlamında kaliteli yapıyı çevre yaratmada şu hususlara dikkati çeker:

- Belirli bir büyüklüğün üzerindeki tüm yeni kent merkezleri için Kentsel Tasarım Rehberleri hazırlanması
- Kentlerde kamusal alanların oluşturulması
- Yaya ağırlıklı kentlerin yaratılması
- Kentsel politikaların, yapı ve planlama mevzuatının düzenlenmesi

KORUMA

MAP, mevcut yapıyı çevreyi, mimari mirası ve doğal çevreyi kapsmalıdır ve;

- Mimari mirasın,
 - Geleneksel yapı tekniklerinin,
 - Doğal çevrenin
- korunması desteklemelidir.

MİMARLIK POLİTİKASININ UYGULANMASI

MAP'ın etkin olarak uygulanması için, aşağıdaki konularda olanaklı stratejiler geliştirilmesi gereklidir:

- Yönetmelik ve mevzuata dayalı uygulama
- Teşvik önlemlerine dayalı uygulama
- Eğitim yoluyla uygulama

SONUÇ

Bu rapor, gelecek binyıl içinde mimarlığın gelişmesine yönelik politikalar gereksinimini karşılamak üzere yaptığımız başlangıç mahiyetindeki değerlendirmelerin ana hatlarını çizmektedir. Bu raporun, yapı endüstrisi içindeki ilgili taraflar ve hükümet arasındaki diyalog ve bilgi/etkilenme alışverişini canlandırması beklenmektedir. Birlikte geliştirilmiş çabalar, kapsamlı bir ulusal mimarlık politikasına ulaşmayı sağlayabilecektir.